

እሳቱ ተዳፈን እንጂ አልጠፋም

ከኢትዮጵያ ኮንትራክሽን ሥራዎች ኮርፖሬሽን ኮርፖሬት ኮሙኒኬሽን ጉዳዮች መምሪያ

11-10-17

በልጅነቱ የሚያስገርመኝ አንድ ነገር ነበር። ይህም ማታ ማታ ስንሞቀው ያመሸውን እሳት ወደ ፍም ሲቀየር በአመድ ሸፍነው እንተኛና በሚቀጥለው ቀን እንደገና በእንጨት አቀጣጥለን ምግብ እናበስልበት የነበረው ሁኔታ ነበር። ነገሩ በልጅነት አእምሮ ለእሳቱም እንደሰው እንቅልፍ ይወስደዋል እንዴ?" እያልኩ እንዳሰብ ያደርገኝ ነበር።

በአሁኑ ወቅት ኤችአይቪ/ኤድስም ልክ እንደ ተዳፈን እሳት በተለያዩ አገራዊና ዓለም አቀፋዊ ጉዳዮች (በኢቦላ፣ በአሸባሪዎች ዜና፣ በሰደተኞች ስቃይ ወ.ዘ.ተ) ምክንያት መገናኛ ብዙሃን አትኩሮት ስለተነፈገው እና ከብዙሃኑ ጀር ስለተነጠለ በሽታው ከሃገር የጠፋና የተሸነፈ መሰለ እንጂ መድሃኒት-የለሹ ጠላታችን አሁንም አልጠፋም፤ አልተሸነፈም።

የሰው ልጅ "ኤችአይቪ/ኤድስ" ከሚባል ስርዮት-የለሽ ጠላቱ ጋር የተዋወቀው እ.ኤ.አ በ1981 ነበር። የወረርሽኝ ስርዮት በአደገ አገሮችና ባላደጉ አገሮች የተለያዩ ቢሆንም ሁሉም አገራት በበሽታው ከመጠቃት አልዳኑም። በተለይም ከሰሃራ በታች ባሉ አገራት ወረርሽኝ እጅግ ከፍተኛ ሰብዓዊና ምጣኔ ሃብታዊ ጥፋት እንዳደረሰ መረጃዎች ይጠቁማሉ።

እንደ ፌዴራል ኤችአይቪ/ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ጽ/ቤት መረጃ ከሆነ በሽታው ከታወቀበት እ.ኤ.አ 1981 አንስቶ እስከ 2017 ድረስ ብቻ በዓለም አቀፍ ደረጃ ከ39 ሚሊዮን በላይ ሰዎችን ወደ መቃብር ልኳል። በዚህም የተነሳ 16 ሚሊዮን በላይ ህጻናት ወላጅ-አልባ ሆነዋል።

አገራችን ኢትዮጵያም ከኤችአይቪ/ኤድስ ጠጭ አላመለጠችም። በቅርቡ በተደረገው ጥምር የኤችአይቪ ስርዮት ግምት መሰረት የአገራችን የኤች.አይ.ቪ የስርዮት ምጣኔ 1.18% ሲሆን በዚህም ስሌት 718,550 ወገኖች ኤች.አይ.ቪ በደማቸው ይገኛል ተብሎ እንደሚገመት የፌዴራል ኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከ/መቆ/ጽ/ቤት የተገኘ መረጃ ያመለክታል። በርግጥ የበሽታው ስርዮት ከክልል ክልል፣ በክልል ውስጥም ከቦታ ቦታ፣ በከተማና በገጠር እንዲሁም በተለያዩ የማህበረሰብ ክፍሎች አንጻር ሲታይ በከፍተኛ ደረጃ እንደሚለያይ ጥናቱ አመለካታል።

በርግጥ የአገራችን ህዝብና መንግስት፣ ሲቪል ማህበራት፣ የኃይማኖት ተቋማት እና ሌሎች አገር-በቀል እና የውጭ አጋር ድርጅቶች ወረርሽኝን ለመመከት ከፍተኛ ርብርብ አድርገዋል። ተጨባጭ ለውጦችንም አስመዝግበዋል። እንዲያውም ኢትዮጵያ ኤች.አይ.ቪ/ኤድስን በመከላከልና በመቆጣጠር ረገድ ለሌሎች አገሮች ምሳሌ እስከመሆን ደርሷል።

ይሁን እንጂ የተመዘገበው ውጤት ባስከተለው መዘናጋት እና በሽታውን ለመዋጋት ከለጋሽ ድርጅቶች ይሰጥ የነበረው ድጋፍ በመቅረቱ ምክንያት የቫይረሱ ስርዮት በአሁኑ ጊዜ ከክልል ክልል፣በክልሎች በአንዳንድ ቦታዎችና የህብረተሰብ ክፍሎች እየቀነሰ ከመምጣት ይልቅ በተቃራኒው እየጨመረ መሆኑን መረጃዎች ያሳያሉ።

በዓለም አቀፍ የኤች.አይ.ቪ ወረርሽኝ ፍች (Definition) መሠረት በአንድ አገር የኤች.አይ.ቪ ስርዮት ከአንድ በመቶ በላይ ከሆነ አገሩ በኤች.አይ.ቪ ወረርሽኝ ውስጥ ያለ መሆኑን ያመለክታል። በዚህ መሰረት የአገራችን የስርዮት ምጣኔ 1.18 በመቶ በመሆኑ አሁንም አገራችን በኤች.አይ.ቪ/ኤድስ ወረርሽኝ ውስጥ ትገኛለች ማለት ነው። ለዚህ ነው "እሳቱ ተዳፈን እንጂ አልጠፋም!" የምንለው።

በነገራችን ላይ በተባበሩት መንግስታት የኤድስ ፕሮግራም (UNAIDS) ራዕይ መሰረት የዓለም ሃገራት ኤድስን እ.ኤ.አ በ2030 የማቆም ዓላማ አንግበው እየተንቀሳቀሱ እንደሆነ የተለያዩ መረጃዎች ያመለክታሉ።

አገራችንም እንደ አንድ ሉኦላዊ ሃገር ይህንን ራዕይ ከግብ ለማድረስ የተለያዩ ግቦችን አስቀምጦ በመተግበር ላይ ትገኛለች። እንደተባበሩት መንግስታት የኤድስ ፕሮግራም ስትራቴጂ ከሆነ የ2030ውን ራዕይ ለማሳካት ይቻል ዘንድ እ.ኤ.አ በ2020 ሶስት ዘጠናዎችን (The three nineties) ለማሳካት ታስቧል። እነሱም፡

1. ኤች.አይ.ቪ በደማቸው ካለባቸው ሰዎች ውስጥ 90 በመቶ የሚሆኑት ተመርምረው ራሳቸውን እንዲያውቁ ማድረግ፣
2. ተመርምረው ኤች.አይ.ቪ በደማቸው መገኘቱን ካወቁት ሰዎች ውስጥ 90 በመቶ የሚሆኑትን የሀረ-ኤች.አይ.ቪ ህክምና እንዲያገኙ ማድረግ እና

3. ህክምና ከጀመሩት ሰዎች ውስጥ ደግሞ 90 በመቶ የሚሆኑትን ህክምናቸውን በትክክል ተከታትለው በደማቸው ውስጥ ያለውን የቫይረስ መጠን በሚጠበቀው መጠን ዝቅ እንዲል ማድረግ የሚሉት ናቸው።

አገራችን ኢትዮጵያ ለኤች.አይ.ቪ/ኤድስ መከላከልና መቆጣጠር ልዩ ትኩረት መስጠት ያለባት ያለ ምክንያት አይደለም። አንደኛ የአገራችንን ልማት ለማፋጠን ዋነኛው የሰው ሀብት ልማት በመሆኑ እና ሁለተኛ ደግሞ የአገራችን ጠላት ደህንነት መሆኑና ደህንነትም ለኤች.አይ.ቪ መባባስ ዋነኛ ምክንያት በመሆኑ ነው።

ስለሆነም በበሽታው ላይ ያስመዘገቡናቸው አንጻባራቂ ድሎች የፈጠሩት መዘናጋት አሁን ሊያከትም ይገባል። “የቫይረሱ ስርጭት ቀንሷል” በሚል እሳቤ በህብረተሰቡ ውስጥ ከፍተኛ የሆነ መዘናጋት የተፈጠረ በመሆኑና ከተወሰኑ ዓመታት በፊት ሲታይ የነበረው ከኤድስ ጋር የተያያዘው ህመምና ሞት በከፍተኛ ደረጃ በመቀነሱ ለበሽታው የሚሰጠው ትኩረት እየላለ በመምጣቱ ለበሽታው ምቹ አጋጣሚ እየፈጠረ ይገኛል።

የሚያሳስበው ጉዳይ ግን በሽታው አሁንም በወረርሽኝ ደረጃ ስለመኖሩ ጥናቶች ማረጋገጣቸው ነው። ስለሆነም የፖለቲካ አመራሩ፣ የመንግስት ሴክተር መስሪያ ቤቶች፣ ባለድርሻ አካላት፣ የኃይማኖት ተቋማት፣ የመገናኛ ብዙሃን እና ኤች.አይ.ቪ በደማቸው የሚገኝ ወገኖች ማህበራት ያላቸውን ሃብት (Resource) በማቀናጀት በመዘናጋታችን የልብ ልብ እያገኘ የመጣውን በሽታ ልንታገለውና ልናሸንፈው ይገባል።

አዎ! ኤች.አይ.ቪ ኤድስን በተመለከተ አሁን ያለው አገራዊ ተጨባጭ ሁኔታ “እሳቱ ተዳፈነ እንጂ አልጠፋም” የሚያሰኝ ነው። የኤች.አይ.ቪ ኤድስ አጀንዳ አሁንም ከአገራዊ አጀንዳነቱ አልወጣምና!